

Atlanti, Istituto Internazionale di Scienze Archivistiche di Trieste e Maribor
– Archivio di Stato di Trieste, vol. 21 (2011.), 429 str.

Revija za suvremenu arhivsku teoriju i praksu *Atlanti* objavljena je i ove godine u svom već prepoznatljivom izdanju. Publikacija je podijeljena u šest cjelina. Većina sažetaka pisana je na trima jezicima: engleskom, talijanskom i slovenskom. Sažeci autora iz Rusije, Grčke i Izraela imaju i inačicu pisanu njihovim pismom i jezikom, a rad autora iz Njemačke pisan je na njemačkom jeziku i nema prijevoda. Uz sažetak stoje podaci o autoru i adresa e-pošte za kontakt.

Atlante otvara »Kazalo« koje daje pregled naslova, autora i broj stranice kojom započinje svaki pojedini rad.

Slijede »Pozdravne riječi« Luciana Scale, generalnog direktora talijanskih arhiva pri Ministarstvu za kulturna dobra i aktivnosti (Direttore Generale per gli Archivi – Ministero per i Beni e le Attività Culturali), koji je u svom govoru, osim potpore radu Međunarodnom institutu za arhivističke znanosti u Trstu i Mariboru (Istituto Internazionale di Scienze Archivistiche di Trieste e Maribor, dalje: IIAS), zahvale upravi Instituta i obećanju da će talijanska arhivistička uprava i dalje podržavati aktivnosti IIAS-a, predstavio dva Portala: *Archivi per non dimenticare* (www.memoria.san.beniculturali.it) i *Archivi d'impresa* (www.imprese.san.beniculturali.it) te najnoviji *Catasti*, koji je posvećen katastru; Francija Demšara, direktora Javne agencije za istraživanja Republike Slovenije (Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS), koji uglavnom pozdravlja rad i aktivnosti IIAS-a; Franca Kanglera, župana Mjesne općine Maribor (župan Mestne občine Maribor), koji je u svom govoru predstavio svoj grad, projekte i ideje; Antonija Dentonija Litte, predsjednika članova Skupštine IIAS-a, koji je dao kratak pregled ostvarenja Vijeća; Alda Sparitija, budućega predsjednika članova Skupštine IIAS-a, koji zahvaljuje generalnom direktoru Lucijanu Scali što ga je odabrao za sljedećeg predsjednika Vijeća i obrazlaže razloge zbog kojih će rado prihvatiti tu dužnost te Marka Fillija, generalnog direktora Radiotelevizije Slovenije, koji govori o važnosti čuvanja nekonvencionalnog gradiva (zvučni i video zapisi) te o poteškoćama s kojima se pritom susreće zbog specifičnih osobina nosača zapisa koji nije dugotrajan i zbog rapidnog napretka tehnologije koja staru izbacuje iz uporabe i time onemogućuje čitanje zapisa.

U trećoj se cjelini nalaze »Izvješća IIAS-a«, i to: Petera Pavela Klasinca, direktora IIAS-a, koji iznosi aktivnosti Instituta u razdoblju od listopada 2010. do studenog 2011. i Charlesa Kecksmétija, bivšega generalnog tajnika ICA, koji govori o sažecima izlaganja na skupu 2010. objavljenih u *Atlantima* za 2010. godinu.

Četvrta i peta cjelina svojim opsegom zauzimaju najveći broj stranica *Revije*. Radi se zapravo o sažecima radova izlagača na skupu održanom 2011. godine. Podijeljeni su u dvije cjeline jer je prošlogodišnji skup imao dvije osnovne teme rada: »Europski projekti u arhivima (uloga, razvoj i budućnost)« i »Arhivi u današnjem društvu (uloga, razvoj i budućnost)«. Prvu temu obradilo je 13 autora u 9 radova (str. 59 – 145), a o dugoj temi u 26 radova piše 30 autora (155 – 391).

Cjelinu »Europski projekti u arhivima (uloga, razvoj i budućnost)« otvara rad Grazije Tatò, ravnateljice Državnog arhiva u Trstu, pod naslovom: »Tourism, Cheese and...Archives! Which European Projects?«. U njemu iznosi i predstavlja razne europske projekte u kojima su, između ostalih institucija, sudjelovali i sudjeluju talijanski arhivi. Slijedi rad naslova »The European Competency Model Framework: Shape your own Archivist« Christine Martinez (Francuska) i Patricije Whatley (Škotska), koji iznosi prijedlog oblikovanja »svog arhivista«, odnosno okvirni europski model kompetencija. Sadržaj je koncipiran na način da bude primjeren specifičnim potrebama s obzirom na zemlju i mjesto rada arhivista.

Marie-Claude Delmas (Francuska) u radu »Il progetto scientifico, culturale e formativo dell'Archivio Nazionale di Francia« predstavlja znanstveni, kulturni i edukativni projekt Francuskoga državnog arhiva za razdoblje od 2013. do 2016. godine u kojem će sudjelovati tri centra: Pierrefite, Pariz i Fontainebleau i koji će zajednički raditi na digitalizaciji gradiva, odgovaranju na zahtjeve javnosti putem novih metoda istraživanja i predaju arhivskog gradiva budućim naraštajima.

Slijedi rad »La conservazione a lungo termine di documenti digitali nella Repubblica Ceca ed il progetto Archivi Nazionali Digitali« Jiříja Bernasa i Michala Wannera (oboje iz Češke) koji obrađuju najveće probleme čeških arhiva – digitalno arhiviranje. Opisuju proces osnivanja Državnog digitalnog arhiva (u originalu NDA), iznose njegova obilježja, opisuju zakonske osnove, standardizaciju upravljanja e-gradivom i nove osnove principa sređivanja arhivskog gradiva.

Španjolci Yolanda Cagigas Ocejó i José María Morell Oliver u radu pod nazivom »Arhiv kao poticatelj učinkovitost vođenja institucija: primjer ARCHIVIUN-a« analiziraju međunarodne pravilnike o upravljanju dokumentacijom, preporukama i zahtjevima za e-dokumentacijom, kao i španjolsku legislativu s tog područja.

O iskustvima stečenim prilikom digitalizacije mikrofilmova u svom radu govori Olivera Porubović-Vidović (Srbija) iz Arhiva Jugoslavije, a pojedine europske projekte konzervacije kulturnih dobara predstavili su Jozef Hanus i Emí Hanusová iz Slovačke. Pregled projekata koje financira Europska unija u Estoniji dala je u svom radu Helina Tennasilm. Ovu temu zatvara Caroline Maximoff (Austrija) iz ICARUS-a (International centre for Archival Research-Cultural Projects and Activities on a European Level).

Druga cjelina »Arhivi u današnjem društvu (uloga, razvoj i budućnost)« započinje člankom »Curriculum degli archivi negli stati/società« Petera Pavela Klasinca (Slovenija), ranije spomenutog direktora IIAS-a, koji donosi usporedbu današnjih i starih zakona o arhivima, značenje arhivske zaštite danas i nekad, sadašnje stanje i evaluaciju te ono što možemo očekivati sutra. Članak završava prilogom i popisom literature.

Slijedi izvještaj naslova »Pluralising the Archives in the Multiverse: A Report on Work in Progress« o napretku projekta pluralizacije arhiva Anne J. Gilliland (SAD) i Sue McKemmish (Australija). Azem Kožar s Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli iznosi arhivistički aspekt osnivanja Arhive Međunarodnog suda pravde u Hagu. Rad mu se sastoji, uz uvod i zaključak, od triju cjelina. U uvodnom dijelu navodi nekoliko napomena iz historijata integrirajućih i dezintegrirajućih čimbenika jugoslavenske federacije, a nužni

su za pravilno razumijevanje arhivističke problematike u svezi s arhivskim gradivom Međunarodnog suda pravde u Hagu. Nastavlja s iznošenjem činjenica koje se odnose na osnivanje spomenutog Suda i na njegovo djelovanje kao imatelja arhivskog gradiva. Slijedi točka koja govori o strukturi arhivskog gradiva Suda te Rad završava iznošenjem arhivističkih aspekata osnivanja Arhiva Međunarodnog suda pravde.

Christian Kruse (Njemačka) piše o arhivima kao odlagalištima informacija u suvremenom društvu. Ističe da, iako se često govori kako su arhivi sobe za povijesno blago, javnost ipak nije svjesna važnosti arhiva za današnje društvo. Stoga smatra da bi arhivisti morali promijeniti odnos prema javnosti.

Michael V. Larin bavi se problemima i perspektivom arhiva u suvremenoj Rusiji. Iznosi njihovu ulogu u posljednja dva desetljeća te promjene koje su doživjeli uzrokovane političkim, gospodarskim i socijalnim čimbenicima. Podaci u tekstu oslikavaju procese i smjerove razvoja arhivske službe u Ruskoj Federaciji, odluke koje se odnose na probleme dugoročne pohrane e-gradiva, itd.

Cristina Bianchi (Švicarska) se u članku »Evolution of Archival Education in a Small But Complex Country Called Switzerland: Multipurpose and Threefold Approach« bavi problematikom evolucije arhivskog obrazovanja u Švicarskoj. Kako bi išli u korak s potrebama administracije i institucija, stručnjaci iz područja informacijskih znanosti razvili su tri razine obrazovanja: pripravništvo (*apprenticeship*), tehnička škola (*Hautes Ecoles*) i poslijediplomski sveučilišni studij. Iako nude višenamjenski i trojni pristup koji uključuje arhivistiku, bibliotekarstvo i dokumentaciju, još uvijek, kada je riječ o upravljanju dokumentacijom, ne odgovaraju stvarnim potrebama institucija te smatra da je upravo to područje ono na koje će se u budućnosti obratiti najveća pozornost.

Pojam i primjenu marketinga u arhivskoj djelatnosti objašnjava Danijela Branković (Srbija) iz Arhiva Vojvodine, opis arhiva u slovenskom suvremenom društvu opisuje Marijan Gredej (Slovenija) iz Pokrajinskog arhiva Maribor, a o arhivima u tranziciji piše Živana Hedbeli (Hrvatska).

Spyridoula Arathymou (Grčka) govori o edukativnoj i socijalnoj ulozi povijesnih industrijskih arhiva, a ravnateljica Državnog arhiva u Krakowu, Magdalena Marosz (Poljska), o tome što arhivi i arhivisti predstavljaju danas u Poljskoj i koju ulogu oni imaju.

Slijedi rad Francisca Javiera Aguada Gonzáleza i Inése Irurita Hernández (Španjolska) u kojem opisuju ulogu osobnih spisa u recentnim povijesnim istraživanjima.

Antonio Ratti i Sonia Galasso (Italija) autori su rada koji obrađuje povijesni arhiv Državnog osiguravajućeg instituta (Istituto Nazionale delle Assicurazioni – INA), odnosno dvije važne intervencije socijalne politike koje je proveo; 1. uvidom u gradivo doznaje se da je Institut u prvom desetljeću 20. st. osmislio program koji ima za cilj spasiti ušteđevinu torinskih radnika iz mirovinskog fonda Cassa Mutua Pensioni; 2. nakon završetka Drugog svjetskog rata, kada su stambeni objekti bili porušeni ili znatno oštećeni, Institut nudi rješenje. Rad je oplemenjen nizom preslika gradiva fonda.

Ilna Budowski (Izrael) bavi se problematikom gubitka podataka prilikom njihove migracije, odnosno prijelaza iz analogne u digitalnu eru, a Snežana Pejović (Crna Gora) pita drži li suvremeni arhivist svoju struku u svojim rukama, koje su mu mogućnosti, a koja ograničenja.

O bjeloruskim arhivima u suvremenom društvu govori Andrei Rybakou (Bjelorusija), Jelka Melik (Slovenija) o arhivima u današnjem društvu, Elisabeth Schöggli-Ernst (Austrija) o arhivima u budućnosti, Antonio Monteduro (Italija) o arhivima u suvremenom europskom društvu, o državnim arhivima u Rumunskoj govori Bogdan-Florin Popovici, o arhivima u Portugalu, demokraciji, upravljanju i državljanstvu piše Leonor Calvão Borges.

Milan Selan (Slovenija) obrađuje ulogu udruživanja u razvoju arhivskog znanja, dok Miroslav Novak (Slovenija) iz Pokrajinskog arhiva Maribor ističe mogućnosti i opasnosti komunikacijskih kanala među arhivima u suvremenom društvu. Zdenka Semlič Rajh (Slovenija) obrazlaže da su bolje usluge za korisnike rezultat kvalitetnijih arhivskih informacija.

O preobrazbi arhiva govori Majella Marjorie Tan Marquez (Malezija), a mjesto, utjecaj i ulogu arhivskog zakonodavstva u svim područjima razvoja društva izlaže Jovan N. Popović (Srbija).

Šesta cjelina *Atlanta* koja nosi naziv »Miscellanea« (397 – 426) sadrži četiri rada četvero autora, među kojima se u dva rada raspravlja o arhivima u modernom društvu (arhiv iz Burundije i Tuzle), jednom radu o ulozi kontroliranih rječnika u bazama podataka i na kraju je predstavljen konzorcij Humana Res.

Publikaciju zatvara Klasifikacija IIAS-a.

Biserka Budicin